

Asia

EU/Direktiiviehdotus eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän uudistamisesta (ECRIS)

Kokous

U/E/UTP-tunnus

U 13/2016 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio on 19 päivänä tammikuuta 2016 tehnyt ehdotuksen (KOM (2016) 7 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston puitepäätöksen 2009/315/YOS muuttamisesta kolmansien maiden kansalaisia koskevan tietojenvaihdon ja eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän (ECRIS) osalta sekä neuvoston päätöksen 2009/316/YOS korvaamisesta. Direktiiviehdotusta on käsitelty useissa työryhmäkokouksissa, joista viimeisin on pidetty 13.5.2016. Seuraava työryhmäkokous pidetään 23. ja 24.5.2016.

Tarkkaa tietoa siitä, miten asiaa tullaan käsittelemään kesäkuun oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa, ei vielä ole. Viimeisimmän tiedon mukaan asia tulee neuvostoon edistymisraporttina, mutta joitakin yksittäisiä kysymyksiä saatetaan esittää ratkaistavaksi.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että komission esittämistä teknisistä vaihtoehtoista hyväksyttäviä ovat hajautettujen järjestelmien (1 ja 2) lisäksi myös keskitetyt ratkaisut (3 ja 4), joissa perustettaisiin EU-tasoinen kolmannen maan kansalaisia koskeva sormenjälkirekisteri tai EU-tasoinen rekisteri, jossa ovat sekä sormenjälkitiedot että henkilöllisyyttä määrittävät alfanumeeriset tiedot. Vaihtoehtoa koskeva valinta tulisi perustaa kokonaisarviointiin. Tämän hetkisten arvioiden mukaan toteutettavuuden ja kokonaiskulujen kannalta tarkoituksenmukaisimpia ovat keskitetyt ratkaisut, joten Suomi kannattaa tällaisen ratkaisun hyväksymistä.

Puheenjohtaja on ilmoittanut, että keskitetty järjestelmä otetaan jatkotyön pohjaksi. Suomi katsoo, että myös keskitetyn järjestelmän osalta direktiiviehdotuksen jatkovalmistelussa tulee pyrkiä varmistamaan, että direktiiviehdotuksen tietosuojaa ja tietoturvaa koskevat säännökset ovat asianmukaiset. Keskitettyyn rekisteriin Suomesta toimitettavien tietojen osalta neuvotteluissa tulisi pyrkiä siihen, että noudatettaisiin jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä esimerkiksi sen osalta, minkä ajan kuluessa tiedot on poistettava rekisteristä. Suomi lisäksi katsoo, että neuvotteluissa tulee pyrkiä siihen, että päätös rikosrekisteritietojen luovuttamisesta tulee tehdä siinä jäsenvaltiossa, jonka rikosrekisteritiedoista on kyse, myös siinä tapauksessa, että sormenjälkien vertailun verifiointi tehtäisiin EU-tasolla.

Pääasiallinen sisältö

Komission alkuperäisessä direktiiviehdotuksessa ehdotettiin, että ECRIS pysyisi eri jäsenvaltioihin hajautettuna IT-järjestelmänä. Kolmannen maan kansalaisten sormenjälkitietojen lisääminen osaksi direktiiviehdotusta on kuitenkin aiheuttanut tarpeen selvittää uudelleen erilaisia teknisiä toteuttamistapoja ja niihin liittyviä kuluja. Komissio on antanut tätä koskevan selvityksen 11.5.2016 asiakirjassa WK 314/2016. Asiakirjassa WK 314/2016 muun ohella esitetään ratkaisuksi, että kolmannen maan kansalaisten osalta muodostettaisiin keskitetty EU-tasoinen sormenjälkirekisteri (ratkaisut 3A ja 3B sekä 4A ja 4B). Ratkaisuissa 3A ja 3B kolmannen maan kansalaista koskevat sormenjälkitiedot olisivat keskitetyssä rekisterissä, mutta niin sanonut alfanumeeriset tiedot olisivat hajautettuna jäsenvaltioissa. Alfanumeeriset tiedot koskevat kolmannen maan kansalaisen henkilöllisyyttä määrittäviä tietoja, joiden avulla voitaisiin löytää osumia indeksifiltterin avulla. Ratkaisuissa 4A ja 4B sitä vastoin sormenjälkitietojen lisäksi myös edellä mainitut alfanumeeriset tiedot olisivat EU-tasoisessa keskusrekisterissä.

Keskitetyn sormenjälkirekisterin perustamiskulut olisivat merkittävästi pienemmät kuin hajautetun järjestelmän, jossa kaikkien jäsenvaltioiden tulisi erikseen perustaa uusi sormenjälkivertailujärjestelmä. Myös ylläpitokulut ovat pienemmät keskitetyssä sormenjälkirekisterissä kuin hajautetussa järjestelmässä. Keskitetyissä vaihtoehdoissa kulut jakaantuvat tasaisemmin jäsenvaltioiden ja EU:n välillä kuin hajautetuissa järjestelmissä.

Asiaa on käsitelty neuvoston työryhmän kokouksessa 13.5.2016. Tällöin kaikki puheenvuoron käyttäneet jäsenvaltiot kannattivat tai kannattivat alustavasti keskitettyjä ratkaisuja. Laajimman kannatuksen sai vaihtoehto, jossa sekä sormenjälkitiedot että alfanumeeriset tiedot olisivat keskitetyssä EU-tason rekisterissä. Puheenjohtaja ilmoitti, että direktiiviehdotuksen jatkovalmistelu tulee perustumaan sille, että ainakin sormenjälkijärjestelmä tulisi olemaan keskitetty EU-tasolle, mahdollisesti näin olisi myös alfanumeerisen tiedon osalta.

Esillä on myös ollut ehdotus, jonka mukaan lopullinen tarkistus siitä, vastaavatko sormenjälkitiedot toisiaan (sormenjälkien verifiointi), tulisi myös tehdä EU-tasolla, jolloin mahdolliset henkilötyökulut olisivat EU:n vastuulla. Puheenjohtajan esittämä muutos siitä, että direktiiviehdotuksen sääntelyn pohjaksi otetaan keskitetty järjestelmä, edellyttää useita muutoksia direktiiviehdotuksen sisältöön. Tämä koskee erityisesti tietosuojan ja tietoturvaan liittyvää sääntelyä. Suureen keskitettyyn rekisteriin, joka sisältää biometrisiä sormenjälkitietoja, saattaa liittyä tietoturvaan ja tietojen väärinkäyttöön liittyviä riskejä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Direktiiviehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 82 artiklan 1 kohdan d alakohtaan, jonka mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto säätävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on helpottaa jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten tai vastaavien viranomaisten yhteistyötä rikosasioiden käsittelyn ja päätösten täytäntöönpanon yhteydessä. Mainitun artiklan 1 kohdan mukaan oikeudellinen yhteistyö unionissa rikosoikeuden alalla perustuu tuomioistuinten tuomioiden ja oikeusviranomaisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa mietintövaliokuntana on kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta (LIBE). Raportoijana on Timothy Kirkhope (ECR), jonka raportti on annettu 17.3.2016. Valiokunnassa esitetyt muutosehdotukset ovat 20.4.2016 annetussa asiakirjassa 2016/0002 (COD).

Kansallinen valmistelu

U- kirjelmäluonnos ja U-jatkokirjelmäluonnos on käsitelty oikeus- ja sisäasiat –jaoston (EU 7) kirjallisessa menettelyssä.

Eduskuntakäsittely

U 13/2016 vp sekä LaVL 4/2016 vp, PeVL 13/2016 vp ja HaVL U 13/2016 vp.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Direktiiviehdotuksen suhdetta Suomen lainsäädäntöön on selvitetty U-kirjelmässä.

Direktiivi ei koske Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita.

Taloudelliset vaikutukset

Direktiiviehdotuksen taloudellisia vaikutuksia on selvitetty U-kirjelmässä.

Sillä, luodaanko ECRIS yhteistyötä varten EU-tasoinen keskitetty kolmannen maan kansalaisia koskeva rekisteri vai hajautettu rekisteri, on merkittävä ero kulujen osalta. Ratkaisulla on merkitystä myös sen osalta, miten kulut jakautuvat jäsenvaltioiden ja EU:n välillä.

Komission teettämän konsulttitutkimuksen mukaiset arviot sormenjälkijärjestelmän perustamiskustannuksista jäsenvaltioille ja EU:lle on kuvattu taulukossa 1.

Hajautetut järjestelmät (Milj. €)	1A	1B	2A	2B
EU 28 (jäsenvaltioiden maksettavaksi)	45,1	25,1	35	20,5
EU	1,5	1,5	1,5	1,5
Keskitetyt järjestelmät (Milj. €)	3A	3B	4A	4B
EU 28 (jäsenvaltioiden maksettavaksi)	3,5	12,5	3,5	12,5
EU	3,4	3,4	3,4	3,4

Taulukko 1.

Alfanumeerisia tietoja sisältävän järjestelmän perustamiskustannukset komission konsulttitutkimuksen mukaan on kuvattu taulukossa 2.

Alfanumeeriset tiedot (Milj. €)	1A, 1B, 2A, 2B, 3A, 3B	4A ja 4B
Perustamiskustannukset yhteensä	1,8	6,1

Taulukko 2.

Asiakirjat

WK 314/2016 INIT COPEN EJUSTIC JURINFO DAPIX

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tanja Innanen, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö. lainvalmisteluosasto, rikos- ja prosessioikeuden yksikkö, tanja.innanen@om.fi, p. 02951 50338

EUTORI-tunnus

EU/2016/0549

Liitteet**Viite**

Asiasanat	oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa, oikeus- ja sisäasiat, rikosoikeus, tietosuoja, tietojärjestelmät
Hoitaa	LVM, OM, SM, UM, VM
Tiedoksi	EUE, MAVI, MMM, OKM, PLM, STM, TEM, TPK, TRAFI, TULLI, VNK
